

Rotterdam, 14 oktober 2022

Betreft: AO 19 oktober 2022 over Asiel en Migratiebeleid

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 19 oktober debatteert u over diverse onderwerpen in het migratiedomein, waaronder ook de brief van de Staatssecretaris over de '**Menselijke Maat en Dienstverlening in de Migratieketen** (kst 19639-2947, 25.7.22). In deze brief gaat de staatssecretaris in op signalen dat de behandeling van vreemdelingen gelijkenissen vertoont met de behandeling van slachtoffers van de Toeslagen affaire, zoals beschreven in de bundel 'Ongehoord. Onrecht in het vreemdelingenrecht' en het artikel 'Ongezien onrecht in het vreemdelingenrecht'.

Als NGO's, betrokken bij uitgeprocedeerde asielzoekers en andere migranten willen we u vragen om, tijdens het AO van 19 oktober, de staatssecretaris te vragen om nadere uitwerking van de plannen.

Wij zijn blij dat de staatssecretaris erkent dat: 'Een besluit over verblijfsrecht bijna altijd aanzienlijke gevolgen [heeft] voor de betreffende individuen. Uitgangspunt is dan ook dat altijd zorgvuldig wordt gekeken naar de wijze waarop wetgeving of beleid voor individuen uitpakt en of dit in een bepaald geval een onvoorzien, onevenredig gevolg heeft.' Toch hebben we nog aanvullende wensen.

1. Brede Blik niet alleen bij gezinsmigratie

In de brief erkent de Staatssecretaris: 'door de casussen met een meer brede blik te bekijken en zo te bezien welk verblijfsdoel het meest in de rede ligt, kunnen oplossingen mogelijk eerder in beeld komen. Ik heb er daarom mee ingestemd dat de IND een andere wijze van het in behandeling nemen van aanvragen voor gezinsmigratie gaat verkennen.'

Een dergelijke brede blik is niet alleen nodig bij aanvragen voor gezinsmigratie, maar ook bij alle andere migratieaanvragen. Altijd zal bekeken moeten worden of er een andere verblijfgrond meer toepasselijk is, als dat blijkt uit de aanvraag.

Kwame uit Ghana is 61 jaar oud en woont in Amsterdam sinds de jaren '90. In Nederland heeft hij twee kinderen, beiden hebben de Nederlandse nationaliteit via hun moeder. Nadat Kwame en zijn vrouw uit elkaar gingen woonden de kinderen eerst bij hun moeder, maar ze konden daar niet blijven vanwege moeders problematiek. Heel hun jeugd is Kwame als vader de stabiele factor in hun leven, maar omdat Kwame geen vaste woonplek had konden ze niet samen wonen. De moeder van de kinderen is vorig jaar overleden en de kinderen wonen inmiddels allemaal op zichzelf. Kwame heeft een chronische ziekte, elke maand gaat hij verder achteruit. De kinderen ondersteunen hem met de noodzakelijke mantelzorg door naar de gemeentelijke ongedocumenteerde opvang te komen waar hun vader verblijft. Iedereen snapt dat Kwame niet meer terug zal gaan, in Ghana heeft hij immers niemand die voor hem kan zorgen, maar zijn zaak past niet in de strikte kaders van de verblijfsregelingen.

<p>Wij vragen de Staatssecretaris om te borgen dat de IND in alle zaken de ruimte krijgt om aanvragen met een brede blik te beoordelen, waarbij ook elementen die strikt genomen buiten de besliskaders vallen maar een zaak extra schrijnend maken, meegewogen kunnen worden.</p>
--

2. Vreemde Ogen laten meekijken bij knelpunt-zaken

In de brief erkent de staatssecretaris dat ook de beslisstruCtuur ruimte moet bieden voor Maatwerk: 'De IND heeft dan ook meerdere overlegstructuren ingebed waar op verschillende niveaus wordt gesproken over zogenaamde 'buikpijnzaken' en het toepassen van de menselijke maat. Een voorbeeld hiervan is het zogenaamde 'Knopen doorhak team' (KDT) bij asiel.' Voor reguliere zaken is een Ventielcommissie ingesteld, en medewerkers worden aangemoedigd buikpijn-zaken te melden. Maar het blijft afhankelijk van de individuele medewerker of een dergelijke zaak wordt aangedragen. Bovendien blijft de besluitvorming over deze zaak binnen de IND liggen.

Als NGO's merken we dat buikpijnzaken niet altijd tot een oplossing leiden, omdat er te weinig flexibiliteit is om af te wijken van bestaande routes.

Ayanle, 24 jaar, heeft als minderjarige Somalië verlaten vanwege de dreiging van Al-Shabaab. Zijn vader was vermoord en zijn moeder was naar Nederland gevlucht. Ayanle moest vanwege geldgebrek achterblijven bij zijn tante. Uiteindelijk is hij zelfstandig naar Nederland gekomen waar hij met behulp van Nidos werd herenigd met zijn moeder. Zijn moeder was hertrouwd met een man met Nederlandse nationaliteit, zijn stiefbroertjes en -zusjes hebben dan ook de Nederlandse nationaliteit. Zijzelf kreeg rechtmatig verblijf in Nederland op medische gronden. De asielaanvraag van Ayanle werd afgewezen. Er werd getoetst aan 8 EVRM – het recht op familieleven, maar de IND oordeelde dat de gezinsband na negen jaar was verbroken en Ayanle was ondertussen 18 geworden en niet meer minderjarig. Ayanle kon terug naar zijn tante in Somalië, aldus de IND. Ayanle is de enige van het gezin die onrechtmatig in Nederland verblijft.

Wij vragen de Staatssecretaris ombij het Knopen Doorhak Team en de Ventielcommissie Vreemde Ogen mee te laten kijken, om buiten de bestaande kaders mee te zoeken naar oplossingen.

3. Menselijke Maat in bestaande wetgeving mogelijk maken

In de brief benoemt de staatssecretaris de wens om 'ook om in invoeringstoetsen, hierin worden de gevolgen in de praktijk van een wijziging geëvalueerd, standaard de impact op de vreemdeling mee te nemen.' Bovendien worden meeloop-sessies georganiseerd en Dialoog opgestart met betrokkenen in de vreemdelingenketen.

Het is nuttig dat deze invoeringstoets wordt ingesteld bij nieuwe wetgeving. Als NGO's merken we dat dit ook serieus genomen wordt. Maar, zoals in de motie van Jetten en Ploumen werd gevraagd: wij merken nog niet dat ook bestaande wetten worden geëvalueerd op de Menselijke Maat. Mogelijk kan dat leiden tot snelle aanpassing. Nu wordt vaak gewacht op jurisprudentie, voordat evident onmenselijke wetgeving wordt teruggedraaid. Dat is schadelijk voor de betrokkenen.

Hercule, 24 jaar, uit Congo is sinds 2012 in Nederland. Hij moest vluchten nadat zijn ouders waren vermoord in de oorlog in Kivu (DRC). Hercule's asielaanvraag werd afgewezen. Hij was net 13 jaar toen als alleenstaande minderjarige naar Nederland kwam. Hij heeft een beroep gedaan op de afsluitingsregeling kinderpardon, maar daar viel hij net enkele maanden buiten omdat je vijf jaar voor je 18e jaar in Nederland asiel moet hebben aangevraagd. Hercule heeft al twee MBO studies afgerond en studeert nu voor all-round ICT medewerker niveau 4 op het MBO. Hij spreekt vloeiend Nederlands en droomt ervan om zijn eigen ICT bedrijf op te starten. Op dit moment loopt de procedure afsluitingsregeling kinderpardon in hoger beroep.

We vragen, mede in lijn met de motie Klaver en Ploumen (35510-24) om een grondige evaluatie van bestaande wetgeving op het gebied van Vreemdelingenrecht, om elementen van bestaande wetgeving die strijd opleveren met de Menselijke Maat tijdig te corrigeren.

4. Nieuwe ruimte voor schrijnende zaken

De staatssecretaris erkent dat het migratiebeleid streng is, en zo ook is bedoeld. Toch blijft het in elke wet noodzakelijk om een hardheidsclausule op te nemen die ruimte biedt voor maatwerk in schrijnende situaties. Zo'n hardheidsclausule bestond in het vreemdelingenrecht in de vorm van een 'discretionaire bevoegdheid'. Deze is in 2019 verplaatst van de Staatssecretaris naar de IND en kan alleen nog in de eerste procedure verstrekt worden. Dat voldoet in de praktijk niet.

Als NGO's vragen we om het herinvoeren van de mogelijkheid om schrijnende zaken aan te dragen voor een beoordeling van hun situatie met een menselijke blik. Het is immers in het belang van de cliënt, en de samenleving, dat er een oplossing komt. We denken daarbij bijvoorbeeld aan de Langdurig Verblijvende Ongedocumenteerden, zoals beschreven in het rapport Vechten met het Leven van Richard Staring. Maar er zijn tal van andere zaken die om een oplossing vragen die er binnen de huidige wetgeving niet is.

We doen de suggestie aan de hand om te onderzoeken of een vorm van Härtefall Kommission, die in Duitsland bestaat, ook in Nederland ingevoerd kan worden. In zo'n commissie worden casussen besproken, buiten de bestaande wetgevingskaders om. Een officieel ingesteld team, waarin zowel een vertegenwoordiger van het bestuur, als de hulpverlening, als de magistratuur zitting hebben, geeft een advies aan de Duitse Immigratiedienst. Dit advies wordt in bijna alle gevallen opgevolgd.

Junius is 73 jaar oud en woont in Amsterdam sinds 1984. Junius is een slachtoffer van de Bijlmervliegramp. Deze tijd van het jaar, wanneer de ramp herdacht wordt, heeft hij het extra moeilijk. Twee van zijn (stief)kinderen kwamen om in deze brand, zijn vrouw raakte zwaar gewond. Nog steeds zijn er momenten dat hij de brandlucht ruikt. Nog steeds heeft hij therapie nodig. Een politieagent die hem kent, heeft voor hem getuigd, maar het mocht niet baten. Junius heeft nog steeds geen verblijfsvergunning. De immigratiedienst heeft zijn eerdere verblijfsvergunning zelfs afgenomen, omdat hij ook nog getrouwd zou zijn in zijn land van herkomst.

<p>We vragen de staatssecretaris om onderzoek te starten naar de mogelijke invoering van een onafhankelijke commissie voor schrijnende zaken, naar het voorbeeld van de Duitse Härtefall Kommission.</p>
--

We hopen dat u deze suggesties mee wilt nemen bij de behandeling van de brief van de Staatssecretaris in het aanstaande AO. De ingezette cultuurverandering is een stap in de goede richting, maar er is méér nodig. Wij hopen dat u zich daar hard voor wil maken op 19 oktober.

Rian Ederveen
Stichting LOS
Hang 16
3011 GG Rotterdam
010 7470156

Mede namens:
ASKV Amsterdam
RGOA Amsterdam
Stem in de Stad Haarlem
De Bakkerij Leiden
STEK den Haag
Stichting ROS Rotterdam

SNDVU Utrecht
STIL Utrecht
Huize Agnes Utrecht
VidK Eindhoven
Stichting VAN Helmond
INLIA Groningen
VluchtelingenWerk Nederland